

DE
TOEKOMST
VAN HET
TAALMUSEUM

VISIE 2018-2019

TAA!!

TAAL IS DENKEN EN DICHTEN,
DEBATTEREN EN DROMEN. TAAL
IS VERWOORDEN, VERHALEN EN
VERTALEN. TAAL IS ONS MEEST
KOSTBARE BEZIT EN MAAKT ONS
TOT WIE WE ZIJN. ZO'N BELANGRIJK
ONDERWERP VERDIENT EEN MUSEUM.
EEN EIGENTIJDS MUSEUM DAT DE
KENNIS OVER EN HET ENTHOUSIASME
VOOR TAAL BEVORDERT, DAT TAAL
ZICHTBAAR EN GRIJPBAAR MAAKT. DAT
MUSEUM IS HET TAALMUSEUM.

INHOUD

De <i>achtergrond</i> van het Taalmuseum	4
Het <i>doel</i> van het Taalmuseum	5
Het <i>publiek</i> van het Taalmuseum	6
Het <i>perspectief</i> van het Taalmuseum	7
De <i>inhoud</i> van het Taalmuseum	8
De <i>werkwijze</i> van het Taalmuseum	9
De <i>organisatie</i> van het Taalmuseum	10
De <i>verankering</i> van het Taalmuseum	11
De <i>partners</i> van het Taalmuseum	12
De <i>financiering</i> van het Taalmuseum	14
De <i>activiteiten</i> van het Taalmuseum	15
De <i>ambities</i> van het Taalmuseum	16

DE ACHTERGROND VAN HET TAALMUSEUM

Het Taalmuseum is een initiatief van de Universiteit Leiden en wordt gesteund door de Gemeente Leiden. Het is in 2016 opgericht om de impact van geesteswetenschappelijke kennis te vergroten. Sindsdien realiseerde het museum twee tentoonstellingen, een publiekscampagne rondom nieuwe woorden, een kwartetspel, drie publicaties, een website, een Gebarentaalfestival en een muurgedicht in Nederlandse Gebarentaal. Hiermee wist het museum meer dan 100.000 belangstellenden te bereiken.

De komende twee jaar bouwt het Taalmuseum hierop voort en verlegt het enkele accenten. We streven in de periode 2018-2019 naar vergroting van ons bereik en onze zichtbaarheid, naamsbekendheid, educatieve waarde en eigen inkomsten. Deze uitdagingen nemen we optimistisch ter hand. De ervaringen tot dusverre steunen ons in de gedachte dat geesteswetenschappelijke kennis dé sleutel is voor zelfontplooiing en burgerschap. Gesteund door deze overtuiging en een groeiend netwerk wil het museum zich de komende twee jaar ontwikkelen tot een onmisbaar instituut.

HET DOEL VAN HET TAALMUSEUM

Het Taalmuseum bevordert de kennis van en het enthousiasme voor taal.

Kennis

Wie meer en beter begrip heeft van het belang en de werking van taal, beweegt zich vrijer door de wereld. Taalkennis heeft invloed op je positie in de samenleving en hoe anderen je zien. Kennis van taal maakt die wereld ook groter. Er bestaat vrijwel geen beroep waarin taalvaardigheid niet van belang is. En een van de belangrijkste gevolgen van de digitalisering van de samenleving is een enorme toename van de communicatie. Kennis over de werking en betekenis van taal is dus juist nu van groot belang.

Enthousiasme

Maar kennis beklijft pas als iemand er open voor staat. Voor het Taalmuseum gaan kennis en enthousiasme dan ook altijd hand in hand. Het museum laat steeds op een laagdrempelige, toegankelijke manier de schoonheid, creativiteit, mogelijkheden en het belang van taal zien, horen en ervaren. Het streeft daarbij naar interactie: enthousiasme en het openstaan voor kennis zijn immers nauw verbonden met het vormen van een mening over verschillende onderwerpen en hebben invloed op hoe je in het leven staat.

HET PUBLIEK VAN HET TAALMUSEUM

Het Taalmuseum wil in de periode 2018-2019 een breed publiek bereiken, in en buiten Leiden. Het gaat om publiek dat (nog) niet behoort tot de 'taalliefhebbers of taalfanaten', maar dat zich in de ring daaromheen begeeft. Het museum denkt daarbij aan scholieren, studenten, gezinnen met kinderen, volwassenen die een taal leren en bezoekers van bibliotheken. Deze doelgroepen hebben doorgaans wel interesse in taalgebruik, cultuur en maatschappelijke ontwikkelingen. Het Taalmuseum gebruikt die interesse als vertrekpunt voor zijn museale activiteiten.

Om deze doelgroepen te enthousiasmeren voor taalkennis, informeert het museum niet alleen, maar streeft het ook naar uitwisseling. Het nodigt publiek uit een bijdrage te leveren en verzamelt bijvoorbeeld gedachten of taaluitingen. Bij iedere grotere activiteit worden hiervoor educatieve programma's ontwikkeld.

HET PERSPECTIEF VAN HET TAALMUSEUM

Alle activiteiten van het Taalmuseum zijn in overeenstemming met onze visie op wat taal is:

Taal is dynamisch. Taal is voortdurend in beweging, ligt nooit vast. Het Taalmuseum formuleert geen normen en draagt die van derden ook niet uit. Het museum toont verandering en veelzijdigheid en onderzoekt de betekenis die we daaraan geven.

Taal is fascinerend. De enorme hoeveelheid talen en soorten taalgebruik roept voortdurend nieuwe vragen op. Het Taalmuseum wakkert de nieuwsgierigheid aan, stelt relevante vragen, stimuleert onderzoek en maakt kennisbronnen toegankelijk.

Taal is schoonheid en emotie. Taal ontroert, raakt, biedt de mogelijkheid tot expressie. Het Taalmuseum prikkelt de verbeelding en interesseert zich voor wat taal met mensen doet.

Taal is belangrijk. Taal doet ertoe. Taal is overal aanwezig en bepaalt hoe we naar de wereld kijken. Met taal geven we uitdrukking aan wie wij zijn en hoe we ons tot anderen verhouden. Het Taalmuseum maakt de impact van taal en taalgebruik zichtbaar en stimuleert gesprekken daarover.

Taal is van iedereen. Iedereen is taalgebruiker. Het Taalmuseum is inclusief, toegankelijk en biedt ruimte aan meerstemmigheid. Ook mensen die er minder van afweten worden gehoord en praten mee.

Taal gaat over mensen. Taal zegt iets over taalgebruikers. Taal kan niet blijvend buiten ons bestaan en ook regels en voorschriften zijn mensenwerk. Het Taalmuseum zoekt naar het raakvlak tussen taal en taalgebruiker of -onderzoeker.

DE INHOUD VAN HET TAALMUSEUM

Het Taalmuseum geeft aandacht aan grote talen en kleine talen, wereldtalen en lokale talen, levende en dode talen, schrijftaal en spreektaal. Het museum wil de kennis over en het enthousiasme voor alle talen bevorderen. Dit is een ruime opdracht waarin prioriteiten noodzakelijk zijn. Voor de periode 2018-2019 kiest het museum voor onderstaande speerpunten.

Academische betrokkenheid

Het Taalmuseum is een intermediair tussen kennis en publiek. Bij de keuze voor onderwerpen is dan ook de betrokkenheid van enthousiaste wetenschappers van doorslaggevend belang. Omdat ieder onderwerp zich in principe leent voor een museale activiteit, kiest het museum voor samenwerking met de meest enthousiaste academici.

Zichtbaarheid

Als jonge instelling heeft het Taalmuseum een beperkte naamsbekendheid. Om deze te vergroten, heeft het museum er belang bij aan te sluiten bij al bestaande initiatieven. Zo ambieert het museum in de periode 2018-2019 deelname aan de Nacht van Kunst en Kennis, de Leidse themajaren Water (2018) en Rembrandt (2019) en het Drongo Talenfestival. Ook werkt het samen met Stichting TEGEN-BEELD aan het ontsluiten van de Leidse muurgedichten.

Achterban

Het Taalmuseum werkt aan de opbouw van een betrokken achterban. Om zowel die achterban als hun betrokkenheid te vergroten, informeren we geïnteresseerden via een nieuwsbrief en organiseren we voor hen jaarlijks een bijeenkomst. Deze achterban kan zich aansluiten bij de Taalvrienden, en via hen bijdragen aan het Taalmuseum. Het Taalmuseum werkt ernaar toe dat de Taalvrienden, naast een inhoudelijke bijdrage via bijvoorbeeld de organisatie van Taalcafés, ook een financiële bijdrage leveren.

DE WERKWIJZE VAN HET TAALMUSEUM

Het Taalmuseum verbeeldt taal voor publiek. Het doet dit niet met een eigen collectie of gebouw. Hoewel een museum in veel gevallen geïdentificeerd wordt met zijn gebouw, zien we de laatste jaren dat musea, om allerlei redenen, ruimte delen met andere organisaties. Ook betreden ze steeds vaker de openbare ruimte met hun activiteiten. Dit sluit aan bij de noodzaak dat culturele en maatschappelijke organisaties niet boven, maar als gesprekspartner tussen de mensen en midden in de samenleving staan. Het Taalmuseum loopt hierin voorop en organiseert tentoonstellingen en activiteiten op wisselende locaties. Het museum is altijd daar waar taal aanwezig is, in de openbaar toegankelijke ruimte.

De ervaringen tot dusverre, waarbij activiteiten plaatsvonden in het Leidse Stadhuis, de Hortus Botanicus Leiden en de Leidse openbare bibliotheken van *BplusC*, leren dat dergelijke locaties zich goed lenen voor het bereiken van onze doelgroepen. Tegelijkertijd werd duidelijk dat zulke locaties niet geschikt zijn voor het tentoonstellen van kwetsbare objecten. Ook moet het museum rekening houden met vandalisme en zich duidelijk als opzichzelfstaand initiatief positioneren. Het museum versterkt daarvoor in de komende periode de signatuur zoals die inmiddels is ontwikkeld: activiteiten van het museum zijn altijd visueel herkenbaar, zorgvuldig, toegankelijk, speels, gericht op interactie en onderzoekend van aard.

DE ORGANISATIE VAN HET TAALMUSEUM

De Stichting Taalmuseum Leiden bestaat uit een Raad van Toezicht, een redactieadviesraad en een kernteam, aangevuld met een wisselende groep medewerkers. Het Taalmuseum is een netwerkorganisatie: per project wordt gekeken welke expertise nodig is en waar die in het netwerk van het museum te vinden is. Voor de periode 2018-2019 zet het museum in op het versterken van de organisatie door samenwerking met stagiaires, uitbreiding van het lokale en landelijke netwerk en het materialiseren van de betrokkenheid van vrijwilligers.

Raad van Toezicht

Prof. dr. Douwe Breimer (voorzitter), voormalig rector magnificus en voorzitter van het college van bestuur van de Universiteit Leiden.

Prof. dr. Niels Schiller, wetenschappelijk directeur LUCL.

Hans van der Meij, directeur academic relations Brill uitgevers.

Minke Schat, hoofd Publiek Museum de Lakenhal.

Redactieadviesraad:

Jenny Audring (tevens academisch aanspreekpunt), Maghiel van Crevel, Olga Crapels, Gijs van Es, Ton van Haften, Bernhard Hommel, Nivja de Jong, Alwin Kloekhorst, Erik Kwakkel, Claartje Levelt, Willem van Moort, Maarten Mous, Gert Oostindie, Niels Schiller, Thony Visser, Jeroen Wiedenhof, Aphrodit Zoufoukaridis.

Kernteam:

Erik Schilp (directeur-bestuurder)

Pepijn Reeser (projectdirecteur)

Eline Levering (communicatie)

Wisselende medewerkers en betrokkenen 2018-2019:

Robin Stam (vormgeving), Niels Tenhagen (techniek en productie), Anna Glinka (fotografie), Pim Top (fotografie), Tessa Askamp (projectleiding), Peter Boorsma (website), Marit Geluk (video), Jacowies Surie (communicatie en projectleiding), Anton Kos (redactie), Anoesjka Minnaard (projectmedewerker).

Taalvrienden

Frans Los (voorzitter), Maarten Mous, Anna Wagemans, Francien Batenburg, Anna Kaal, Sebastiaan Donszelmann.

DE VERANKERING VAN HET TAALMUSEUM

Het Taalmuseum is een Leidse instelling. De aandacht voor taal is in deze stad van oudsher aanwezig. Vanaf de oprichting van de Leidse universiteit in 1575 werden er talen bestudeerd. De eerste hoogleraar Nederlands was een Leidse hoogleraar, het eerste Nederlandse woordenboek werd er geschreven en nergens is zoveel fraaie poëzie op de muren te vinden als in de Sleutelstad.

Het Taalmuseum bevordert de goede samenwerking tussen stad en universiteit en wil Leiden nog scherper profileren als internationale ontmoetingsplaats voor talent, kennis en innovatie. De komende periode stelt het Taalmuseum zich daarom als doel uit te groeien tot natuurlijke partner voor alle taalgerichte activiteiten in Leiden. Om dat te bereiken, werkt het aan permanente zichtbaarheid in de publieke ruimte. Hierbij zet het museum in op een combinatie van online en offline aanwezigheid.

Het Taalmuseum opereert vanuit Leiden, maar richt zich op een breder publiek. Vanuit een sterke Leidse positie kan het museum zich in de loop van de periode 2018-2019 ook op activiteiten buiten de regio richten. Daarbij ambieert het museum tentoonstellingen en activiteiten eerst in Leiden te realiseren en ze daarna elders te laten zien of beleven.

DE PARTNERS VAN HET TAALMUSEUM

Het Taalmuseum is een netwerkorganisatie die uiteenlopende partijen rondom taal bij elkaar brengt. Het museum heeft twee founding partners: de Universiteit Leiden en de Gemeente Leiden. Daarnaast werkt het museum met enkele partners aan gedeelde doelstellingen. Partners zijn voor het Taalmuseum van groot belang: dankzij samenwerkingsverbanden kan het museum meer inhoud presenteren en een groter publiek bereiken.

Founding partners

Universiteit
Leiden

Universiteit Leiden

Het Taalmuseum komt voort en is nauw verbonden met de Universiteit Leiden. De universitaire instituten LUCL (Leiden University Centre for Linguistics), LIAS (The Leiden University Institute for Area Studies), LUCAS (Leiden University Centre for the Arts in Society) en ICLON (Interfacultair centrum voor lerarenopleiding, onderwijsontwikkeling en nascholing van de Universiteit Leiden) en de faculteit geesteswetenschappen vormen de inhoudelijke ruggengraat van het museum.

Gemeente Leiden

Veel steden noemen zich een kennisstad, maar Leiden is het. De stad vormt al eeuwenlang een internationale ontmoetingsplaats van talent en kennis. De gemeente Leiden zet zich actief in om Leiden als kennisstad verder te ontwikkelen en de in de Sleutelstad aanwezige expertise voor inwoners en bezoekers zichtbaar en toegankelijk te maken.

Partners

Bibliotheek plus Centrum voor kunst en cultuur

BplusC Leiden

BplusC is de fusieorganisatie van de bibliotheken in Leiden en Leiderdorp, de Leidse Volksuniversiteit K&O, Het Leidse Volkshuis en de Muziekschool Leiden en Omstreken. BplusC zet zich in om het leven van alle inwoners van de regio Leiden actief te verrijken met kunst, cultuur en kennis. Het Taalmuseum committeert zich aan deze missie door een permanente aanwezigheid bij BplusC na te streven.

Genootschap Onze Taal

Het Genootschap Onze Taal is de vereniging voor taalliefhebbers. Het is uitgever van het grootste landelijke taaltijdschrift, en beantwoordt vragen over de Nederlandse taal via zijn Taaladviesdienst. Tevens verkent het Genootschap alle uithoeken van het Nederlands door middel van congressen, publicaties en digitale media. Het Taalmuseum biedt het Genootschap Onze Taal een platform om nieuwe initiatieven te testen en ontwikkelen. Tegelijkertijd kunnen de activiteiten en inhoud van het Taalmuseum verder worden verbreed en verdiept door gebruik te maken van de jarenlange kennis, ervaring en het grote bereik van het Genootschap.

DE FINANCIERING VAN HET TAALMUSEUM

Het Taalmuseum komt voort uit de Universiteit Leiden en wordt gesteund door de Gemeente Leiden. Beide partijen hebben zich voor enkele jaren aan het initiatief gecommitteerd. Het Taalmuseum richt zich voor meer duurzame financiering op een combinatie van eigen inkomsten en inkomsten uit fondsen en subsidieverstrekkingen. Het Taalmuseum streeft naar minimaal 20% eigen inkomsten en een verantwoorde financieringsmix waarbij een groter aantal financiers een kleinere bijdrage levert. In de periode 2018-2019 worden deze ambities stapsgewijs gerealiseerd.

Eigen inkomsten

Het Taalmuseum geeft vorm aan taal. Dit betekent dat het museum onder andere producten maakt die verkocht kunnen worden, zoals publicaties en spellen. Het museum biedt deze producten aan via de eigen online museumwinkel en zet in de communicatie actief in op verkoop. Ook wil het museum bezoekers van activiteiten vaker laten betalen. Daarnaast onderzoekt het museum hoe het als vormgever van taalkennis de eigen inkomsten kan vergroten, bijvoorbeeld in de samenwerking met wetenschappers met een valorisatievraag. Ten slotte zet het in op sponsoring door bedrijven en instellingen en giften van particulieren.

Fondsen en subsidieverstrekkingen

Voor ieder project zoekt het Taalmuseum naar financiering via particuliere- en overheidsfondsen. Het museum rekent daarnaast op financiële ondersteuning door belanghebbenden, zoals de oprichters, en op andere partijen die het Taalmuseum structureel willen ondersteunen.

DE ACTIVITEITEN VAN HET TAALMUSEUM

Het Taalmuseum richt zich op de verbeelding van taal voor een breed publiek. Het doet dit met een activiteitenprogramma, waarbij voor ieder onderwerp een passende vorm wordt gezocht, zoals een tentoonstelling, voorstelling, film, animatie, website, game, publicatie, festival, lezing, muziekstuk of symposium. Deze rijkheid aan vormen past bij een museum dat wil enthousiasmeren, zich richt op meerdere doelgroepen en niet gebonden is aan een collectie of gebouw. Het is de ambitie van het Taalmuseum om alle vormen in 2019 samen te laten komen in een project met landelijke uitstraling.

De veelzijdigheid mag niet ten koste gaan van de herkenbaarheid. Het museum werkt daarom met een jaarlijkse routine. Ieder najaar realiseert het museum een tentoonstelling, rond de zomer draagt het bij aan lokale initiatieven en in de eerste helft van het jaar organiseert het wisselende activiteiten.

DE AMBITIES VAN HET TAALMUSEUM

Het Taalmuseum wil in de periode 2018-2019 uitgroeien tot een onmisbaar instituut. Daarvoor werkt het aan de realisatie van de volgende concrete doelstellingen:

Het publieksbereik:

- Voor iedere grotere activiteit ontwikkelt het Taalmuseum een educatieve component.
- Het online en offline bereik groeit met 50% ten opzichte van 2017.
- Het museum wordt minimaal driemaal genoemd in landelijke media.

De inhoud:

- Het Taalmuseum werkt bij alle projecten samen met een of meerdere enthousiaste (Leidse) wetenschappers.
- Het museum draagt inhoudelijk bij aan ten minste drie lokale of landelijke evenementen.

De organisatie:

- De Raad van Toezicht breidt uit met een lid dat ervaren is in communicatie en fondsenwerving en een landelijk netwerk heeft.
- Het museum biedt jaarlijks minimaal twee studenten van de Universiteit Leiden de kans om stage te lopen.

De partners:

- Het museum legt partnerschappen vast in partnerovereenkomsten waarin de samenwerking gespecificeerd wordt. Ook realiseert het twee nieuwe partnerschappen, waarvan een met een landelijke partij.

De financiering:

- Het Taalmuseum realiseert een solide financieel fundament: minimaal 20% eigen inkomsten, meerdere geldschieters en een breder palet aan inkomstenbronnen.

De activiteiten:

- Het Taalmuseum organiseert minimaal vijf activiteiten per jaar, in uiteenlopende vormen.
- Omdat veel activiteiten een tijdelijk karakter hebben, ambieert het museum per initiatief iets blijvends te realiseren. We denken aan concrete producten: publicaties, spellen, een website. Alle producten zijn te vinden in een eigen webwinkel.

© Stichting Taalmuseum Leiden, 2018. Alle rechten voorbehouden.
Taalmuseum Leiden

p/a Leiden University Centre for Linguistics
Van Wijkplaats 4
2311 BX Leiden
www.taalmuseum.nl

